

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЖУРНАЛІСТИКИ
КАФЕДРА ВИДАВНИЧОЇ СПРАВИ ТА РЕДАГУВАННЯ

УКРАЇНСЬКА ДЕМОНОЛОГІЯ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
циклу вільного вибору бакалаврів у межах університету

Укладач: Тяпкіна Наталія Іванівна, к.філол.н., доцент
(ПІБ, науковий ступінь, вчене звання, посада)

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри видавничої
справи та редагування

Протокол № 7 від "23" січня 2024 р.
Завідувач кафедри видавничої
справи та редагування

(підпис)

Т.М.Плеханова
(ініціали, прізвище)

Ухвалено науково-методичною радою
факультету журналістики

Протокол №6 від "24" січня 2024 р.
Голова науково-методичної ради
факультету журналістики

(підпис)

Н.В. Романюк
(ініціали, прізвище)

2024 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Галузь знань, спеціальність, освітня програма рівень вищої освіти	Нормативні показники для планування і розподілу дисципліни на змістові модулі	Характеристика навчальної дисципліни	
		очна (денна) форма здобуття освіти	заочна (дистанційна) форма здобуття освіти
Галузь знань Усі в межах університету	Кількість кредитів – 3	Вибіркова	
Спеціальність Усі в межах університету	Кількість годин –90	Цикл дисциплін вільного вибору студента	
Освітньо-професійна програма Усі в межах університету	Кількість змістових модулів – 4	Семестр:	
		6-й	6-й
		Лекції	
		20 год.	8 год.
Рівень вищої освіти: бакалаврський	Кількість поточних контрольних заходів – 8	Самостійна робота	
		70 год.	82 год.
		Вид підсумкового семестрового контролю: залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета викладання навчальної дисципліни «Українська демонологія» є формування в студентів уявлення про систему вірувань українців, вивчення її в контексті сучасного мовнокультурного дискурсу, репрезентації традиційних демонологічних персонажів у живомовному просторі з виокремленням різнорівневих культурних нашарувань і трансформацій.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни є:

- сформуванню в студентів розуміння стану дослідження української демонології як компоненту міфологічних уявлень українців;
- визначити семантичну структуру демонологічної лексики, виявити в її складі найбільш типові лексико-семантичні трансформації, зміни, зумовлені мовними й позамовними чинниками;
- окреслити найголовніші механізми розвитку системи демонологічних найменувань;
- дослідити причини функціонування демонологічних назв в сучасному інформаційному просторі.

Після вивчення курсу студенти повинні **знати**:

- основні поняття навчальної дисципліни;
- систему образів української демонології;
- дослідників української міфології;
- специфіку функціонування демонологічних назв у сучасному інформаційному просторі, причини їх актуалізації.

Студент повинен уміти:

- систематизувати і професійно опрацювати спеціальну літературу з теми дослідження питань української демонології та міфології;

									ф.				
1	2	3		4	5	6	7	8	9	10	11	12	
1	15	6	2	6	2	-	-	9	13	6	4	10	
2	15	6	2	6	2	-	-	9	13	6	4	10	
3	15	4	2	4	2	-	-	11	13	6	14	20	
4	15	4	2	4	2	-	-	11	13	6	14	20	
Усього за змістові модулі	60	20	8	20	8	-	-	40	52	24	36	60	
Підсумковий семестровий контроль залік	30							30	30	30		40	
Загалом		90									100		

5. Теми лекційних занять

№ змістового модуля	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Культурологічний та лінгвістичний аспекти дослідження демонології	6	2
2	Механізми міфологізації та демонізації	6	2
3	Зооморфні демонологічні персонажі.	4	2
4	Антропоморфні демонологічні персонажі	4	2
	Разом	20	8

6. Види і зміст поточних контрольних заходів

№ змістового модуля	Вид поточного контрольного заходу	Зміст поточного контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
1	2	3	4	5
1	Теоретичне завдання – відповідь на тестові питання. Практичне завдання.	Культурологічний та лінгвістичний аспекти дослідження демонології. Навчальний матеріал за ЗМ 1 (розділ 3 РП) Завдання: виявити прояви демонізації та міфологізації в сучасному інформаційному просторі, рідному місті. Робота має містити 5-10 прикладів).	Відповідь на тестові питання 6 б. (12 питань по 0,5 б.). Виконання практичного завдання 4 б.	10
Усього за ЗМ 1 контр. заходів	2			10
	Теоретичне завдання – відповідь на тестові питання. Практичне завдання.	Механізми міфологізації та демонізації. Навчальний матеріал за ЗМ 2 (розділ 3 РП) Завдання: дібрати 5 мемів, що засвідчують міфотворчість російсько-української війни, прокоментувати вибір	Відповідь на тестові питання 6 б. (12 питань по 0,5 б.). Виконання практичного завдання 4 б	10
Усього за ЗМ 2 контр.	2			10

заходів				
3	Теоретичне завдання – відповідь на тестові питання. Практичне завдання.	Зооморфні демонологічні персонажі. Навчальний матеріал за ЗМ 3 (розділ 3 РП) Завдання: дібрати 3-5 прикладів проникнення демонологічної лексики в буденність сучасного українця.	Відповідь на тестові питання 6 б. (12 питань по 0,5 б.). Виконання практичного завдання 14 б.	20
Усього за ЗМ 3 контр. заходів	2			20
4	Теоретичне завдання – відповідь на тестові питання. Практичне завдання.	Антропоморфні демонологічні персонажі. Навчальний матеріал за ЗМ 4 (розділ 3 РП). Завдання: виявити функціонування демонологічних персонажів у масовій культурі.	Відповідь на тестові питання 6 б. (12 питань по 0,5 б.). Виконання практичного завдання 14 б.	20
Усього за ЗМ 4 контр. заходів	2			20
Усього за змістові модулі контр. заходів	8			60

7. Підсумковий семестровий контроль

Форма	Види підсумкових контрольних заходів	Зміст підсумкового контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
Залік	Теоретичні завдання	Залік передбачає проходження підсумкового тесту, питання на який формуються за теоретичним матеріалом усіх змістових модулів.	Залік проводиться в усній формі при очній/дистанційній формі навчання. За відповіді на теоретичні питання студент може отримати до 20 балів. Тестові завдання містять 40 питань.	20
	Індивід. практичне завдання	Передбачає виконання завдання: аналіз персонажу української демонології.	Студент може отримати до 20 балів. Завдання необхідно подати за 10 днів до заліку. За порушення терміну здачі знімаються 5 балів.	20
Усього за підсумковий семестровий контроль	2			40

9. Рекомендована література

Основна:

1. Войтович В. Українська міфологія. Київ : Либідь, 2002. 662 с.
2. Галайчук В. Українська міфологія. Харків : Клуб сімейного дозвілля, 2016. 288 с.
3. Іларіон (Огієнко І.; митрополит) Дохристиянські вірування українського народу : історично-релігійна монографія / Митрополит Іларіон (І. Огієнко). Київ : Обереги, 1992. 424 с.
4. Нечуй-Левицький І. Світогляд українського народу (Ескіз української міфології). Київ : Обереги, 1993. 85 с.
5. Українці: народні вірування, повір'я, демонологія / упоряд. А. П. Пономарьов, Т. В. Косміна, О. О. Боряк. Київ : Либідь, 1992. 637.
6. Хобзей Н. Гуцульська міфологія : етнолінгв. слов. Львів : НАН України, Ін-т українознав. ім. І. Крип'якевича. 2002. 215 с.

Додаткова:

1. Антонович Д. Передхристиянська релігія українського народу. *Українська культура* : Лекції за редакцією Д.Антоновича. Київ : Либідь, 1993. С. 189 – 197.
2. Булашев Г. Український народ у своїх легендах, релігійних поглядах та віруваннях. Київ : Довіра, 1992. 414 с.
3. Гуторов В. Міфологема «чорт» в експресивно-зниженому узусі української, російської, польської та англійської мов: автореф. дис. ...канд. філол. наук: 10. 02. 15. Харків, 1996. 19 с.
4. Давидюк В. Крокоче колесо: Нариси з історичної семантики українського фольклору. Київ : Наук. думка, 2002. 187 с.
5. Давидюк В. Первісна міфологія українського фольклору. Луцьк : Вежа, 1997. 295 с.
6. Жайворонок В. Проблема концептуальної картини світу та мовного її відображення. *Культура народів Причорномор'я*. 2002. №32. С.51–53.
7. Жайворонок В. Українська етнолінгвістика: деякі аспекти досліджень. *Мовознавство*. 2001. №5. С.48–63.
8. Ковальчук О. Українське народознавство. Київ : Наук. думка, 1994. 120 с.
9. Костомаров М. Слов'янська міфологія. Київ : Либідь, 1994. 384 с.
10. Лозко Г. Українське народознавство. Київ : Зодіак-Еко, 1995. 368 с.
11. Милорадович В. Українська відьма: Нариси з української демонології. Київ : Веселка, 1993. 72 с.
12. Попович М. Світогляд давніх слов'ян. Київ, Наукова думка, 1985. 168 с. URL :https://imwerden.de/pdf/popovich_mirovozzrenie_drevnikh_slavyan_1985_text.pdf
13. Попович М. В.. Українська національна ментальність. *Проблеми теорії ментальності*. URL : <http://www.filosof.com.ua/Mentaltheorie/P11.pdf> (01.02.2024)
14. Тяпкіна Н. Демонологічна лексика української мови : дис. ...канд. філол. наук : 10.02.01 / Запорізький національний університет. Запоріжжя, 2006. 211 с.